

KDN507 FEMİNİST KURAM VE KÜLTÜR

Göç Enstitüsü, Kadın Çalışmaları ABD

2024-2025 Bahar Yarıyılı (Taslak)

Doç. Dr. Muharrem Açıkgöz

Görüşme Saatleri:

muharrema@gmail.com

Dersin İçeriği:

Bu ders kapsamında feminist kuram, kültür çalışmaları ve özellikle feminist kültürel kuram içinde yer alan temel kavramlar, tartışmalar ve düşünürler (ve yapıtları) üzerinde durulacaktır..

Dersin işleyişine ve notlandırmaya dair bilgiler:

- Dersi seçen her öğrencinin **iki sunum** yapması beklenmektedir. Yapılacak sunumlar üzerine ve seçilecek diğer konular üzerine **iki yazılı makale/ödev** yazılacaktır. (Dersi alan öğrenci sayısına göre değişebilir.)
- Notlandırma sunumlarda gösterilen performans ve yazılı çalışma temelinde yapılacaktır.
- İlk sunum ve makale/ödev vize notu olarak (genel not içindeki oranı % 40), ve ikinci sunum diğer makale/ödev final notu olarak değerlendirilecektir (genel not içindeki oranı % 60).
- Sunumların en az 20 dakika, makalelerin/ödevlerin ise en az 10, en fazla 15 sayfa olması beklenmektedir.
- Her öğrenci yapılan sunumların metinlerine ilişkin (kendi sunumları hariç) en fazla iki sayfalık bir Okuma ve Değerlendirme Raporu-ODR (*reaction/response paper*) yazacaktır.
- Derse % 70 oranında devam zorunluluğu vardır.
- **Yazılı çalışmalarda intihale (aşırıya) göz yumulmayacaktır. İntihal yapılan çalışma başarısız olarak değerlendirilecektir.**

Dersin temel kitapları

- Ahmed, S. (2024). *Oyunbozan feministin el kitabı: Hayatta kalmak ve dünyayı dönüştürmek için*. (B. Sumer Aydaş, Çev.). Minotor Kitap.
- Aruzza, C., Bhattacharya, T. & Fraser, N. (2019). *% 99 için feminizm: Bir manifesto*. (U. Özmakas, Çev.). Sel Yayıncılık.
- Atwood, M. (1992). *Damızlık kızın öyküsü*. (S. ve Ö. Kabakçioğlu, Çev.). Afa Yayınları.
- Beauvoir, S. de. (2019). *İkinci cinsiyet, Cilt I: Olgular ve efsaneler*. (G. Savran, Çev.). Koç Üniversitesi, Yayınları.
- Beauvoir, S. de. (2019). *İkinci cinsiyet, Cilt II: Yaşanmış deneyim*. (G. Savran, Çev.). Koç Üniversitesi, Yayınları.
- Gilman, C. P. (2022). *Erkek yapımı dünya: Bizim androsentrik kültürümüz*. (L. Edri ve E. Coşkun, Çev.). Akademim Yayınları.
- Gouges O. de. *"Kadın, uyan!" Kadın ve kadın yurttaş hakları bildirisi*. (B. Günen, Çev.). Kırmızı Kedi Yayınevi.
- hooks, b. (2012). *Feminizm Herkes İçindir: Tutkulu Politika*. (E. Aydın vd., Çev.). bgst Yayınları.
-

1. Hafta /

- Dersin işleyişine dair bilgiler / Dersin literatürüne dair bilgiler. / Sunum konularının dağılımı.

2. Hafta /

- Feminist Kuram ve Kültür (İncelemeleri) – Bir Giriş

Okumalar:

- bell hooks. *Feminizm Herkes İçindir: Tutkulu Politika*
- Deborah Cameron. *Meraklısına Feminizm* (“Kültür” bölümü)
- Neşe Öztimur. *Feminizm* (Felsefe Ansiklopedisi, Cilt 6)

3. Hafta /

- Kavram Çalışması (I)

4. Hafta /

- Kavram Çalışması (II)

5. Hafta /

- Mary Wollstonecraft
Okuma: Wollstonecraft. *Kadın haklarının gerekçelendirilmesi*

Ek Okumalar:

- Sadrine Bèrges. Mary Wollstonecraft (*Felsefenin kraliçeleri* içinde)
- Aslı Şentürk & Muharrem Açıkgöz. Wollstonecraft mı, Rousseau mu? Cinsiyetçi Olmayan Bir Eğitim Felsefesinin Gerekçelendirilmesi

6. Hafta /

- Olympe de Gouges
Okuma: “*Kadın, Uyan!*” *Kadın ve Kadın Yurttaş Hakları Bildirisi*

Ek Okuma:

- Fatma İlknur Akgün. Olympe ve Nezihe Muhiddin’e Devrimlerin Yok Saydığı Kadınlar
- Eylem Yolsal-Murteza. Olympe de Gouges: Doğal Haklar ve Politik-Olan

7. Hafta /

- Simone de Beauvoir
Okuma: Beauvoir. *İkinci Cinsiyet* (I. Ciltten “Giriş” + II. Ciltten “Özgürlüğe Doğru” kısımları)

Ek Okuma:

- Hülya Şimşak Durudoğan. Simone de Beauvoir, özgürlük ve kadınların insan hakları

8. Hafta /

- Fransız Feminizmi
Okuma: Madan Sarup. “Cixous, Irigaray, Kristeva: Fransız feminist kuramları”

Ek Okumalar:

- Hülya Durudoğan. İkinci dalga Fransız feminizmine kısa bir bakış
- Maggie Humm. *Feminist Edebiyat Eleştirisi* (4. Bölüm: Fransız Feminist Eleştirisi)

9. Hafta /

- Charlotte Perkins Gilman
Okuma: Gilman. *Erkek Yapımı Dünya: Bizim Androsentrik Kültürümüz*

Ek Okumalar:

- Gülrü Dede. Varlığını İnkâr Eden Bir Dünyada Delirmek Akıllıca Bir İş midir?

10. Hafta /

- Kültürel Feminizm

Okuma: Josephine Donovan. *Feminist teori: Entelektüel gelenekler* (7. Bölüm: 20. Yüzyılın Kültürel Feminizmi)

Ek Okumalar:

- Rosemarie Tong ve Tina Fernandes Botts. *Feminist Düşünce: Kapsamlı Bir Giriş* ("Radikal Feminizm" bölümü)
- Linda Alcoff. Cultural Feminism Versus Poststructuralism: The Identity Crisis in Feminist Theory.

11. Hafta /

- Sara Ahmed

Okuma: Ahmed. *Oyunbozan Feministin El Kitabı*

12. Hafta /

- Popüler Kültür ve Feminizm

Okuma: Catherine Redfern ve Kristin Aune. Cinsiyetçilikten Arınmış Bir Popüler Kültür

Ek Okumalar:

- Luisa Passerini. Kitle Kültüründe İkiriklikli Kadın İmgesi

13. Hafta /

- Feminizm ve Edebiyat

Okuma: Margaret Atwood. *Damızlık Kızın Öyküsü*

Ek Okumalar:

- Berktaş, Fatmagül. "Damızlık Kızın Öyküsü": Kimin Ütopyası, Kimin Distopyası?

15. Hafta /

- Bütüncül bir feminizme doğru...

Okuma: Cinzia Aruzza/Tithi Bhattacharya/Nancy Fraser. *% 99 için Feminizm: Bir Manifesto*

15. Hafta /

-

Okuma:

Ek Okumalar:

-

16. Hafta /

-

Okuma:

Ek Okumalar:

- Ders Değerlendirmesi

Diğer kaynaklar:

1. Alcoff, L. (1988). Cultural feminism versus poststructuralism: The identity crisis in feminist theory. *Sigms: Journal of Women in Culture and Society*, Cilt 13, Sayı 3, 405-436.
2. Berktaş, F. “Damızlık kızın öyküsü”: Kimin ütopyası, kimin distopyası? F. Berktaş. *Düşünme etiği* içinde (s. 275-301). Metis Yayınları
3. Cameron, D. (2022). *Meraklısına feminizm*. (S. M. Baysal, Çev.). Nova Kitap.
4. Dede, G. (2009). Varlığını inkâr eden bir dünyada delirmek akıllıca bir iş midir? A. Güneş (ed.), *Kadınlar dile gelince: Küçük Hanımefendi'nin edebiyat atölyesi* içinde (s. 107-117). Amargi Yayınevi.
5. Durudoğan, H. (2010). İkinci dalga Fransız Feminizmine kısa bir bakış. Durudoğan, H. (Ed.), *Türkiye’de toplumsal cinsiyet çalışmaları: Eşitsizlikler, mücadeleler, kazanımlar* içinde (s. 65-91). Koç Üniversitesi Yayınları.
6. Donovan, J. (2014). *Feminist teori: Entelektüel gelenekler*. (A. Bora vd., Çev.). İletişim Yayınları.
7. Hirata, H. Laborie, F., Le Doare, H. & Senotier, D. (Ed.) *Eleştirel feminizm sözlüğü*. (G. Acar Savran, Çev.). dipnot Yayınları.
8. Humm, M. (2002). *Feminist edebiyat eleştirisi*. (Ö. Altay vd., Çev.). Say Yayınları.
9. Kirkpatrick, K. (2022). *Beauvoir olmak: Bir yaşam*. (D. Soysal, Çev.). Ayrıntı Yayınları.
10. Öztimur, N. (2014). Feminizm. A. Cevizci (Ed.), *Felsefe ansiklopedisi*, Cilt 6 içinde (s. 321-345). Ebabel Yayınları.
11. Passerini, L. (2005). Kitle kültüründe ikircikli kadın imgesi. Thébaud, F. (Ed.), *Kadınların tarihi V- Yirminci yüzyılda kültürel bir kimliğe doğru* içinde (s. 296-311). (A. Fethi, Çev.). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
12. Redfern, C. & Aune, K. (2012). Cinsiyetçilikten arınmış bir popüler kültür. Redfern, C. & Aune, K. *Baş harfi f* içinde (s. 215-254). (A. Bora ve S. Coşar, Çev.). Ayizi Yayınları.
13. Sarup, M. (2004). *Postyapısalcılık ve postmodernizm*. (Güçlü, Çev.). Bilim ve Sanat Yayınları.
14. Şentürk, A. & Açıkgöz, M. (2022). Wollstonecraft mı, Rousseau mu? Cinsiyetçi olmayan bir eğitim felsefesinin gerekçelendirilmesi. E. Yağanak (Ed.), *Eğitim, adalet ve ekonomi: Eğitim felsefesi tartışmaları* içinde (s. 29-69). Nika Yayınları.
15. Şimşak Durudoğan, H. (2013). Simone de Beauvoir, özgürlük ve kadınların insan hakları. *Özne* 18. Kitap, s. 231-244.
16. Tong, R. ve Fernandes Botts, T. (2021) *Feminist düşünce: Kapsamlı bir giriş*. (B. Sumer Aydaş, Çev.). Sel Yayıncılık.
17. Yolsal-Murteza, E. (2021). Olympe de Gouges: Doğal haklar ve politik-olan. E. Canaslan & C. Bâli Akal (Ed.), *Natürizm ya da yitirirken doğayı hatırlamak* içinde (s. 281-300). Dost Kitabevi Yayınları.
18. Whiting, L. ve Buxton, R. (Ed.) (2023). *Felsefenin kraliçeleri: Felsefe tarihinde kadın filozoflar nerede?* (M. Ü. Salman, Çev.). Epsilon Yayınevi.

Ayrıca:

1. *Gaziantep Üniversitesi Göç Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzu*.

2. Becker, H. S. (2013). *Sosyal bilimcilerin yazma çilesi: Yazımın sosyal organizasyonu kuramı*. (Ş. Geniş, Türkçe Söyleyen). Heretik Yayınları.
3. Eco, U. (2018). *Tez nasıl yazılır?* (B. Parlak, Çev.) Can Yayınları.
4. Geniş anlamda Kadın Çalışmaları alanına ait kavramlar, tarihsel bilgiler vs. için:
<https://feministbellek.org/>